

การใช้วัจนกรรมจากบทเพลงที่ขับร้องโดย จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม Speech Acts Usage in Songs of Jintara Poonlab R-Siam

สันติ ทิพนา

Santi Thippana

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Thippana@reru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้วัจนกรรม จากบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่ขับร้องโดย จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม โดยการศึกษาประเภทของการใช้วัจนกรรมจากบทเพลงลูกทุ่งอีสาน 2 บทเพลง คือ เพลงใจข้าที่คำชะโนดและเพลงต่างอย ซึ่งกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาวัจนกรรมจากเนื้อเพลงลูกทุ่งอีสาน และศึกษาเฉพาะความหมายประจำรูปประโยคของวัจนกรรมที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งอีสานตามเกณฑ์การแบ่งประเภทของวัจนกรรม (Speech Act Condition) ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้วัจนกรรม 7 ประเภท คือ มีการใช้วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ มากที่สุด (Expressing Condolences) รองลงมาคือ วัจนกรรมการขอร้อง (Request) วัจนกรรมการสัญญา (Promises) วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirmation) วัจนกรรมการถาม (Question) วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกด้านลบ (Negative Feelings) และวัจนกรรมการอ้างอิง (Referencing) พบน้อยที่สุด ตามลำดับ

คำสำคัญ: วัจนกรรม เพลงลูกทุ่งอีสาน จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม

Abstract

The purpose of this study was to study the use of speech acts in E-san country songs which were performed by Jintara Poonlab R-Siam. Speech acts in two E-san country songs, Jai Chum Tee Kam Chanod and Tao Ngoi were examined. Both were very popular. The study would be conducted on the lyrics from the Northeastern folk lyrics. In addition, meaning of sentences that speech acts occur was studied in E-san country songs according to Speech Act Condition. There were seven types of speech acts; Expressing Condolences, Request, Promises, Affirmations, Question, Negative Feelings and Referencing found the least.

Keywords: Speech acts, E-san country songs, Jintara Poonlab R-siam

บทนำ

การสร้างสรรคผลงานเพลงจะประสบความสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบของการสื่อสารซึ่ง อรรถวรรณ ปิณฑนโธวาท (2546) ให้ความหมายของการสื่อสารว่าหมายถึง กระบวนการถ่ายทอดสารไปจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบโต้โดยใช้วจนภาษาและอวัจนภาษาเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้หนึ่งกับผู้หนึ่งหรือระหว่างกลุ่มกับกลุ่มภายในบริบทหรือสภาพแวดล้อม และการสื่อสารจะสัมฤทธิ์ผลได้เมื่อผู้ส่งสารส่งสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบโต้โดยผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจความหมายของสารตรงกัน

เพลงเป็นอีกหนึ่งมนต์เสน่ห์ของวรรณกรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อสังคมของมนุษย์เพราะสามารถเข้าถึงจิตใจของผู้คนได้อย่างกว้างขวางหากประกอบกับมีส่วนช่วยในกระบวนการขัดเกลาจิตใจของคนเราหรือทำให้บุคคลคล้อยตามได้ อันเป็นสิ่งที่มิมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างมากสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมอิทธิพลของเพลงมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมอย่างแยกกันไม่ออก เราจะเห็นว่าเพลงบางครั้งก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งผอนคลายสนุกสนานอีกก็เหิมคล้อยตาม ชักชวน จูงใจ ปลุกใจ เร้าใจ หรือแม้แต่ความรู้สึกอาลัยเศร้าสร้อยได้เช่นกันไม่ว่าจะเป็นแนวเพลงในรูปแบบ ลูกกรุง สตริง ป๊อป ร็อค ลูกทุ่ง (สันติ ทิพนา, 2560)

วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง คือ เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนองคำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง เพลงลูกทุ่งมีความสัมพันธ์กับคนไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับอย่างมากในกลุ่มคนไทยในชนบท เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนถึงสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีไทย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไทย เพลงลูกทุ่งจึงเป็นสิ่งที่มีความค่าและแสดงถึงวัฒนธรรมของมนุษย์ได้ด้วย วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งมีคุณค่าในการบอกเล่าถึงสภาพวิถีชีวิต สภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมของชาวบ้านหรือคนในท้องถิ่นได้

การศึกษาเพลงลูกทุ่งอีสานจะทำให้มองเห็นการใช้วจนกรรมผ่านเพลงลูกทุ่งอีสาน เช่น การใช้คำพูดที่ผ่านการขับร้องเพลงลูกทุ่ง การใช้วจนกรรมย่อหน้าทำหน้าที่แสดงความต้องการของผู้พูดเพื่อสื่อความหมายไปยังผู้ฟังหรือให้ทราบเจตนาหรือความตั้งใจของผู้พูด รวมทั้งอาจแสดงให้เห็นให้ผู้รับสารได้รับรู้เนื้อหาของถ้อยคำด้วย เช่น การห้าม การสั่ง การถาม การขู่ การตักเตือน การแนะนำ การชักชวน ฯลฯ และยังสะท้อนทัศนคติต่อชีวิตและสังคมของคนหรือกลุ่มบุคคลเพลงลูกทุ่งจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง

สังคมมนุษย์ใช้ภาษาในการดำรงชีวิตด้วยการสื่อสารกัน ในสังคม ภาษาเป็นสิ่งที่แทนความคิดในตัวเอง และสื่อออกมาเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารคือกระบวนการถ่ายทอดสารไปจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร และผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบโต้ โดยใช้วจนภาษาและอวัจนภาษาเป็นตัวกลางในการสื่อสาร มีลักษณะของการส่งสารและรับสาร ไม่ว่าจะกับตัวเองระหว่างผู้หนึ่งกับผู้หนึ่ง หรือระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม ภายในบริบทหรือสภาพแวดล้อมและการสื่อสารจะสัมฤทธิ์ผลได้เมื่อ ผู้ส่งสารส่งสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบโต้ โดยผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจความหมายของสารตรงกัน

วจนกรรมจึงเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายหรือแนวคิดที่บ่งบอกถึงเจตนาในการสื่อสาร ซึ่งต้องคำนึง ถึงความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งความรู้สึก นึกคิดและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องราวต่างๆ ซึ่งลักษณะของ “วจนกรรม” จะเป็นการกระทำโดยเจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกในรูปของคำพูด เช่น การบอกกล่าว การขอร้อง การถาม

การเตือน การสัญญา การแนะนำ การขู่ การออกคำสั่ง และการขอโทษ เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถที่จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของความหมายและเกิดความเข้าใจในความหมายของคำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้เป็นอย่างดีและชัดเจนยิ่งขึ้น

จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม เป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งอีสานสังกัดค่ายอาร์สยาม มีผลงานเพลงลูกทุ่งอีสานมากมาย ปัจจุบัน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม มีบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่กำลังโด่งดังและได้รับความนิยมมาก คือเพลง ใจข้าที่คำชะโนด เป็นบทเพลงที่เกี่ยวกับคำสัญญารัก ณ ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แต่กลับมีหนึ่งคนผิดสัญญาทิ้งให้อีกคนต้องใจข้าที่คำชะโนด เนื้อหาเพลงพูดถึงคู่รักที่เคยให้คำมั่นสัญญารักต่อกันที่คำชะโนด ในวันบวสรวงพญานาคปีก่อน แต่พอมาปีนี้ผู้ชายกลับควงสาวคนใหม่มาให้เห็นต่อหน้าต่อตา ความรู้สึกมันเจ็บหนักประหนึ่งตกจากต้นชะโนดก็ไม่ปาน เพลงนี้เกิดจากความเชื่อและแรงศรัทธาที่มีต่อพญานาค จึงเป็นที่มาของเพลงใหม่สไตล์หมอลำจังหวะสนุกสนาน

นอกจากนี้ จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม ยังมีผลงานเพลงที่เกี่ยวกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ อีกเพลงหนึ่งคือ เถ่างอย ” ที่สื่อถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองภาคอีสาน ณ อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร เนื้อหาของเพลงนี้เป็นเพลงสนุกสนานพูดถึงหญิงสาวที่ไปขอพรพญาเถ่างอยให้ช่วยคลจิตจิตใจชายคนรักกลับมาหาเธอ ซึ่งจุดเด่นของเพลงนี้อยู่ที่การกล่าวถึงความศักดิ์สิทธิ์ของ พญาเถ่างอยและดนตรีมีจังหวะสนุกสนานเร้าใจจนทำให้ยอดวิวเพลงนี้ทะลุแสนวิวหลังปล่อยออกมาไม่กี่วัน

ดังนั้นเพลงใจข้าที่คำชะโนด และเพลงเถ่างอย จึงเป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวและยังกล่าวถึงความเชื่อ ความศักดิ์สิทธิ์ ความศรัทธาของป้าคำชะโนด พญานาคปู้ศรีสุโท ยาศรีปทุมมา และพญาเถ่างอย สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองสกลนคร บทเพลงลูกทุ่งอีสานทั้งสองบทเพลงได้รับความนิยมและได้รับความนิยมนับเป็นอย่างมาก เนื่องจากบทเพลงทั้งสองเป็นของน้องร้องสาวเสียงพิน จินตหรา พูนลาภ ที่ประชาชนได้ให้ฉายาเธอมานั่นเอง และยังเป็นผู้ขับร้องด้วยเสียงอันไพเราะและมีจังหวะดนตรีที่สนุกสนานเป็นอย่างมาก

ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาการใช้วัจนกรรมในบทเพลงใจข้าที่คำชะโนดและเพลงเถ่างอย ที่ขับร้องโดย จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม เนื่องจากเป็นบทเพลงกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และเพลงทั้งสองถูกนำไปใช้ในประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดอีกด้วย ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะใช้หลักการวิเคราะห์ทฤษฎีวัจนกรรม (speech acts) ของเซอร์ล (Searle,1979) นักรท อังกูรสินธนาและ วิสันต์ สุขวิสุทธิ อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2559) และ ปรีชา ธนะวิบูลย์ (2559) เป็นแนวทางในการศึกษา โดยวิธีการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากเอกสาร บทเพลงและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์การใช้วัจนกรรมผ่านบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่ขับร้องโดย จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม โดยจะวิเคราะห์เนื้อเพลงที่กล่าวถึงวัจนกรรมประเภทใด เพื่อจะทราบถึงการใช้วัจนกรรมประเภทต่างๆ ที่แฝงอยู่ในบทเพลงลูกทุ่งอีสานหรือสื่อประเภทใดก็ตาม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการการศึกษาต่อไป ปรากฏผลการใช้วัจนกรรม ดังนี้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาการใช้วัจนกรรมในบทเพลงใจข้าที่คำชะโนดและเพลงเถ่างอย ที่ขับร้องโดย จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม ผู้ศึกษาวิเคราะห์พบว่า มีการใช้วัจนกรรม 7 ประเภท ดังนี้

วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirmative)

วัจนกรรมการบอกเล่า คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวถ้อยคำมีเจตนาชี้แจง บอกเล่า อธิบายขยายความเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงการบอกเล่าสภาพความเคลื่อนไหวให้ผู้รับสารได้ทราบและเข้าใจได้ หรือ

เป็นข้อมูลที่ผู้เขียนประสบและมีเหตุผลสนับสนุนในเรื่องที่เขียนเรื่องไขความกระจ่าง มีเจตนาแจ้งให้ทราบ และเงื่อนไขบอกสาระสำคัญเป็นการแสดงความตั้งใจในการบอกเล่าข้อมูล ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่างที่ 1

**“คำชะโนดเกาะสวรรค์
เราเคยเที่ยวงานวันบวงสรวงนาคา
ปู่ศรีสุทโธย่าศรีปทุมมา”**
(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วรรณกรรมการบอกเล่า เพราะมีเจตนาของผู้ส่งสารในการบอกเล่าถึงข้อมูลหรือเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว กล่าวถึงสถานที่ที่มีความสำคัญและมีความศักดิ์สิทธิ์นั่นคือ ป่าคำชะโนด ณ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กล่าวถึงหนุ่มสาวที่ได้เคยไปเที่ยวงานบุญวันบวงสรวงพญานาค นั่นคือ ปู่ศรีสุทโธ และย่าศรีปทุมมา พญานาคที่คอยปกป้องรักษาป่าคำชะโนดที่ชาวบ้านให้ความเคารพและศรัทธาตนเอง

ตัวอย่างที่ 2

**“สาวเต่างอยรอกอยอ้าย
เต่างอยรอกอยอ้าย
เต่างอยรอกอยอ้าย”**
(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วรรณกรรมการบอกเล่า เพราะมีเจตนาบอกเล่าหรือแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลหรือเหตุการณ์ของหญิงสาวคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร กำลังเฝ้ารอชายคนรักของตนเอง โดยชายคนรักของหญิงสาวคนดังกล่าวอาจไปทำงานในเมืองหลวง และได้มีการสัญญาว่าจะกลับมาพบกัน แต่ก็ยังไม่กลับมา หญิงสาวคนดังกล่าวก็ได้แต่เฝ้ารอดังบทเพลงข้างต้น

วรรณกรรมการขอร้อง (Request)

วรรณกรรมการขอร้อง คือ วรรณกรรมที่ผู้กล่าวถ้อยคำ มีเจตนา วิงวอน ขอความช่วยเหลือ หรือให้ทำตามที่ตนเองร้องขอ โดยมีคำบ่งชี้ เช่น โปรด กรุณา ความร่วมมือ ขอความอนุเคราะห์ ฯลฯ ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่าง

**“ส่งหัวใจข้ามเทือกเขาภูพาน
วอนปาฏิหาริย์ผาแดงนางไอ่
องค์พิงคี่น้ดำนานบั้งไฟ
ช่วย دلใจอ้ายคิดฮอดคนคอย”**
(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วรรณกรรมขอร้อง โดยมีเงื่อนไขเนื้อหาขอความเป็นกรกระทำในอนาคตผู้ฟังเงื่อนไขเกี่ยวกับความรู้พื้นที่ เป็นสิ่งที่ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้ และผู้ฟังเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้ฟังกระทำได้เช่นกัน ในบทเพลงลูกทุ่งอีสาน เพลง เต่างอย มีคำแสดงการวิงวอนหรือขอร้อง

คือ “วอนปฎิหาริย์ผาแดงนางไอ่ องค์พังคั้นตำนานบั้งไฟ **ช่วย دلใจ** อ้ายคิดฮอดคนคอย” ซึ่งเป็นการวิงวอนปฎิหาริย์ของตำนานผาแดงนางไอ่ องค์พังคั้น ขอให้มา دلใจ ฝ่ายชายได้คิดถึงฝ่ายหญิงที่รอคอยเป็นเวลานาน และช่วยให้ชายคนรักได้กลับมารักกันเหมือนกัน อีกประการหนึ่ง คำว่า “**ช่วย دلใจ**” เป็นการใช้วัฒนธรรมเชิงขอร้องให้มาช่วย دل จิตใจของฝ่ายชายกลับมารักกันอีก โดยสอดคล้องกับตำนานผาแดงนางไอ่ของเกี่ยวกับหนองหาร จังหวัดสกลนคร โดยผาแดงนางไอ่ซึ่งมีความรักต่อกันเป็นตำนานความรักที่เล่าสืบทอดมา เกี่ยวโยงกับสถานที่พญาเต่างอย และทั้งสองตำนานผาแดงนางไอ่หรือพญาเต่างอย ต่างก็เป็นสิ่งที่ตำนานชาวบ้านในจังหวัดสกลนครให้ความเคารพและเล่าขานสืบทอดมา

วัจนกรรมการถาม (Question)

วัจนกรรมการถาม เป็นถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการถาม โดยผู้กล่าวถ้อยคำมีเจตนาถ้อยคำเพื่อขอรับคำตอบ หรือตั้งปัญหาเพื่อให้ผู้รับสารตอบคำถาม โดยอาจมีคำบ่งชี้ เช่นคำว่า ใคร อะไร ทำไม อย่างไร ไหน เมื่อไหร่ เหตุใด ฯลฯ ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่างที่ 1

“คำชะโนดเกาะสวรรค์
เราเคยเที่ยวงานวันบวงสรวงนาคา
ปู่ศรีสุทโธย่าศรีปทุมมา
ใต้ต้นชะโนดพี่ให้คำมั่นสัญญา
วันนี้หลบหน้าไปจูจี้กับใคร
วันนี้หลบหน้าไปจูจี้กับใคร”

(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการถามโดยในบทเพลงใช้คำว่า “**ใคร**” ซึ่งเป็น **คำถามเชิงตัดพ้อต่อว่า** วันนี้คุณหรือฝ่ายชายหลบหน้าไปอยู่กับใคร ทำไมไม่มากับน้อง ไม่มาหาน้อง และเป็นการถามจากความในใจของฝ่ายหญิงเชิงตัดพ้อ น้อยใจ และเสียใจ แต่ก่อนหน้านั้นชายคนดังกล่าวเคยสัญญากันใต้ต้นคำชะโนดแต่ว่าวันนี้ชายคนดังกล่าวไปจูจี้กับผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่ตนเองจึงเป็นการใช้วัจนกรรมการถามออกไปดังกล่าว จากตัวอย่างได้ใช้วัจนกรรมแสดงคำถาม คือ “**วันนี้หลบหน้าไปจูจี้กับใคร**” และเป็นการถามคำถามย้ำถึง 2 ครั้ง

ตัวอย่างที่ 2

“สาวเต่างอยรอคอยอ้าย
เต่างอยรอคอยอ้าย
เต่างอยรอคอยอ้าย
เต่า เต่า เต่า เต่า เต่า เต่า เต่า เต่า
เต่างอย เต่างอย เต่างอย
เต่า เต่า เต่า งอย
หายไปไหนพี่มีดีจี๊สละเต๋อ
ไปลีเลอแจไตเล่าเออ
บ่าวอำเภอดียวกัน”

(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการถาม โดยในบทเพลงใช้คำว่า “**หายไปไหน**” (ภาษาอีสาน) แปลว่า หายไปไหน “**ไปลีเลอแจไต**” (ภาษาอีสาน) แปลว่า ไปไหนไปอยู่ที่ใด ซึ่งเป็น

คำถามผ่านบทเพลงลูกทุ่งอีสาน โดยใช้วัจนกรรมการถามเพื่อย้ำคำถามให้ผู้ฟังหรือผู้ถูกถามได้คิด คือคำถามว่า “หายไปไหนที่มิดจีลีละเต๋อ ไปลีเลอแจเฒ่าเฒ่า” เป็นคำถามในแวนน้อยใจของฝ่ายหญิงที่ต้องรอคอยฝ่ายชายกลับมาหา แต่รอเท่าไรก็ไม่มาเพราะฝ่ายชายหายไปไม่มีการติดต่อกลับมา

วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ (Expressing Condolences)

วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ เป็นถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการแสดงความเสียใจ ความไม่สบายใจ มีเรื่องที่เกิดหวั่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและผู้เขียนมีความรู้สึกต่องานนั้นเพื่อแสดงความรู้สึกให้ผู้รับสารได้ทราบ ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่างที่ 1

“จุกแน่น จุกแน่น แค้นจ้อหล่ออยู่หว่างอก

คือจังกตตันชะโนด

เขาเคลียคลอกันหวานหยด

หมดฮักเฮาแล้วบ่จ้ง

เหงาซงหลังน้ำต้าย้อยลงป๊อก ป๊อก

ออกอาการซ้อค

เหมือนโดนหมัดน็อกเข้าปลายคาง

ทรุดลงนั่งรักพังทลาย”

(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ ซึ่งเป็นความเสียใจที่หญิงสาวคนหนึ่งที่เคยให้คำมั่นสัญญาจะครองรักกันอย่างมั่นคง แต่ชายหนุ่มได้ควงหญิงสาวคนใหม่มาในงานบวรสรวพญานาคซึ่งไม่ใช่ตนเอง ทำให้หญิงสาวคนดังกล่าว ออหัก พุดอะไรไม่ออกจุกแน่นอยู่ในหัวใจ จิตใจเศร้าหมอง เสียใจน้ำตาไหล และเกิดอาการซ้อคเหมือนโดนหมัดน็อกของนักมวยหมัดเข้าปลายคางจนต้องล้มลงแทบใจขาด โดยเปรียบเทียบความเสียใจของหญิงสาวคล้ายกับการชกมวยที่คู่ต่อสู้ใช้หมัดสวนเข้าจุดสำคัญ นั่นคือ บริเวณคาง ทำให้คนที่โดนหมัดนั้นต้องหมุนตัวล้มลงอย่างหมดท่า ซึ่งความเสียใจนั้นเปรียบเทียบกับการชกมวยที่ทำให้ผู้หญิงคนนั้นถึงกับล้มลงซ้อคหมดสติ

นอกจากนี้ ยังมีการใช้วัจนกรรมที่แสดงถึงความเจ็บช้ำใจเป็นอย่างมาก เช่น คำว่า “จุกแน่น จุกแน่น แค้นจ้อหล่ออยู่หว่างอกคือจังกตตันชะโนด” มีอาการจุกเสียดแน่นหน้าอก อยากจะพุดอะไรออกไป แต่ก็ไม่สามารถพุดอะไรได้ คล้ายกับการพลัดตกต้นไม้สูง แล้วหล่นลงมาซึกคั่นซังงออยู่กับพื้น อีกประการหนึ่ง คำว่า น้ำต้าย้อย หรือ น้ำตาหยด ของหญิงสาวที่มีความเสียใจมากที่แฟนของตนไปมีแฟนใหม่

ตัวอย่างที่ 2

“ไม่มีเสื่อมคล้ายมลายพอลอย

ชายคนเดียวเที่ยวคิดฮอดจนจ้อย

หัวใจสอวยเมื่อยม้อยลอยลม

จากสกลเมืองหนองหารลุ่ม

จากสกลเมืองหนองหารลุ่ม

ปล่อน้องระทมขึ้นขมน้ำต้าย้อย”

(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ ที่สื่อความเสียใจจนหัวใจแทบ
สลาย มีอาการวิงเวียนศีรษะคล้ายจะเป็นลม ดังตัวอย่างคำว่า “หัวใจสอวยเมื่อยม้อยลอยลม” (แปล
เป็นภาษาไทย คือ หัวใจที่หมดเรี่ยวแรง หมดสิ้นกำลังใจ คล้ายจะเป็นลม) ที่แสดงความเสียใจเป็นอย่างมาก
มากที่ต้องคิดถึงผู้ชายคนรัก แต่ชายคนรักก็ไม่มาพบเจอสักที

นอกจากนี้ยังมีการใช้วัจนกรรมแสดงความเสียใจ เช่น คำว่า ระทม ชื่นชม น้ำตาหยอ่ย แสดงให้
เห็นถึงความเสียใจเป็นอย่างมาก

วัจนกรรมการสัญญา (Promises)

วัจนกรรมการสัญญา เป็นถ้อยคำที่จัดว่าเป็นวัจนกรรมการสัญญา ที่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข
วัจนกรรมต่อไปนี้เป็นเนื้อหาข้อความ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน คือ ผู้ฟัง
ต้องการให้เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังเงื่อนไขความจริงใจ เป็นเจตนาที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้พูดได้สัญญา
ไว้ เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ เป็นการสร้างข้อตกลงระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ดังตัวอย่างจากบทเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“คำชะโนดเกาะสวรรค์
เราเคยเที่ยวงานวันบวงสรวงนาคา
ปู่ศรีสุทโธย่าศรีปทุมมา
ได้ต้นชะโนดที่ให้คำมั่นสัญญา
วันนี้หลบหน้าไปจูจีกับใคร”
(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการสัญญา ซึ่งเป็นความรักของชายหนุ่มที่เป็นคน
จังหวัดหนองคาย ส่วนหญิงสาวนั้นเป็นคนจังหวัดอุดรธานี ได้พบรักกันและได้สัญญาว่าจะรักกันอย่างมั่นคง
ต่อศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธและย่าศรีปทุมมา ยังสัญญารักกันอยู่ใต้ต้นชะโนดในวันที่มีการบวงสรวงพญานาคในปี
ก่อนนี้ แต่พอมานี้หนุ่มหนองคายกลับลืมคำสัญญาที่ให้กับสาวอุดรฯ หญิงสาวจึงมาทวงถามหาคำมั่น
สัญญาจากชายหนุ่มที่เคยสัญญาไว้ซึ่งเป็นการสัญญาที่ไม่สมหวัง

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความศักดิ์สิทธิ์เจ้าปู่ศรีสุทโธและย่าศรีปทุมมา เป็นพญานาคที่อาศัยอยู่
ป่าคำชะโนดเป็นพญานาคที่ครองรักกันมาอย่างยาวนาน จนเกิดเป็นตำนานที่เล่าขานความรักที่เป็นอมตะ
ของพญานาคทั้งสอง หากหนุ่มสาวหรือใครก็ตามได้ไปกราบขอพรหรือบนบานศาลกล่าวเรื่องราวเกี่ยวกับ
ความรักก็จะสมหวังดังเจ้าปู่ศรีสุทโธและย่าศรีปทุมมาที่ครองรักกันมาตราบนิรันดร์

ตัวอย่างที่ 2

“สาวเต่างอยด้อยต่ำ
อ้ายบ่จำสัญญาวางปล่อย
แม้ความหวังพังลงลมลอย
แม้ความหวังพังลงลมลอย
วอนเต่างอยอ่อยใจ
ให้อ้ายคืนบ้านเฮา”

(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วัจนกรรมการสัญญา โดยกล่าวถึงหญิงสาวซึ่งเป็นชาวอำเภอ
เต่างอย จังหวัดสกลนคร ที่พบรักกับชายหนุ่มในอำเภอเดียวกัน และได้กล่าวคำสัญญาต่อหน้าพญาเต่างอย

ว่าจะรักกันนิรันดร์ แต่มาถึงวันนี้สาวต่างอยยังคงเฝ้ารอหนุ่มต่างอยกลับมารักกันตามคำสัญญาที่เคยให้ไว้
จึงได้ไปกราบพญาต่างอยได้ช่วยให้ชายหนุ่มกลับมารักกันดังเดิม

วจนกรณการแสดงความรู้สึกด้านลบ (Negative Feelings)

วจนกรณการแสดงความรู้สึกด้านลบ คือ ผู้พูดต้องการระบายความไม่พึงพอใจต่อการกระทำของผู้ฟังที่มีความผิดหรือไม่น่าพึงพอใจ ความจริงต้องการทำร้ายจิตใจผู้ฟัง ที่เป็นเป้าหมายดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่างที่ 1

“ฮักลุ่ม ฮักลุ่ม คือจมลงบาดาลแล้ว

แนวคอคนใจบ่แน

เจ็บทรวงในใจคักแท้ คักแท้

แผลใจร้าวเนาใน

ใจสรวอยน้ำตาย้อยลงโป๊ก โป๊ก

มันซ้ำในอกไรหนทางจะเยียวยา

บ่าวหนองคายหนาตัวใจคัก”

(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วจนกรณการแสดงความรู้สึกด้านลบเกี่ยวกับมนุษย์ที่เป็นคนที่จิตใจไม่แน่นอน มนุษย์ทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิง ดังคำว่า “แนวคอคนใจบ่แน” แต่ในบทเพลงได้กล่าวถึงจิตใจของผู้ชายที่เป็นคนจิตใจไม่มั่นคง มักมากในกาม เห็นแก่ตัว ซึ่งผู้พูดหรือผู้ขับร้องต้องการสื่อไปยังผู้ฟัง พอเห็นฝ่ายหญิงคนใหม่ก็ลืมคนเก่า ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่ง “แนวคอคนใจบ่แน เจ็บทรวงในใจ คักแท้ คักแท้” ทำให้มีความรู้สึกด้านลบต่อผู้ชายทุกคน ดังสำนวนที่ว่า “ผู้ชายทุกคนเป็นเหมือนกันหมด”

ตัวอย่างที่ 2

“สาวต่างอยต้อยต่ำ

อ้ายบ่จำสัญญาวางปล่อย

แม้ความหวังพังลงลมลอย”

(ต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น เป็นการใช้วจนกรณการแสดงความรู้สึกในด้านลบ ที่สื่อความหมายถึงผู้ชายที่ไม่รักษาสัญญา ทั้ง ๆ ที่เคยสัญญาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ พญาต่างอยดังตัวอย่างคือ “อ้ายบ่จำสัญญาวางปล่อย” โดยผู้พูดหรือผู้ขับร้องต้องการสื่อออกไปยังผู้รับสารว่า ทำไมไม่รักษาสัญญาที่เคยให้ไว้

วจนกรณการอ้างถึง (Referencing)

สันติ ทิพนานา (2560) กล่าวว่า การอ้างถึงเป็นการใช้คำเพื่อบ่งชี้ลักษณะสถานภาพและตัวตนของผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึงและเป็นการแสดงมุมมองของผู้ส่งสารที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลที่กำลังกล่าวถึงโดยการใช้กลวิธีการอ้างถึงอาจประกอบไปด้วยคำคำเดียววลีหรือประโยคก็ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระและมุมมองของผู้ส่งสารในสถานการณ์ของการสื่อสารนั้นๆ การอ้างถึงจะมีลักษณะใกล้เคียงกับการใช้ชื่อและการเรียกชื่อ (Name and Naming) เพียงแต่การอ้างถึงนั้นจะใช้คำบ่งชี้ต่าง ๆ เช่น นี่ นั่น โน่น แทนการกล่าวถึงชื่อ

โดยตรงเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการกล่าวถึงในตัวบทได้อย่างต่อเนื่องดังตัวอย่างเพลง
ตอนหนึ่งว่า

ตัวอย่างที่ 1

“เราเคยเที่ยวงานวันบวงสรวงนาคา

ปู่ศรีสุทโธยาศรีปทุมมา

ใต้ต้นชะโนดพิทักษ์ม้านัญญา”

(ใจข้าที่คำชะโนด: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากเนื้อเพลงข้างต้น จะเห็นได้จากการอ้างถึง (Referencing) มีการอ้างถึงคำว่า “นาคา และ
ปู่ศรีสุทโธยาศรีปทุมมา” ซึ่งหมายถึง นาคาศรีสุทโธ และ นาคีศรีปทุมมา เป็นพญานาคราชผู้เป็นใหญ่ใน
ประเทศไทย เป็นพญานาคราชขององค์อินทราธิราชเจ้า “มีพรหมประกายโลก” หรือวังนาคนิทร์คำชะโนด
สถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อของตำบลวังทอง ตำบลบ้านม่วงและตำบลบ้านจันทร์อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี เป็นเวียงวังที่ประทับ ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพยำเกรงและศรัทธาของคนใน
จังหวัดอุดรธานี องค์นาคาธิบดีศรีสุทโธ” มีวรกายสีเขียวมรกต ศิเษรสีทอง มีเมตตาสูงต่อผู้กราบไหว้บูชา
หากอธิษฐานจิตขอในสิ่งที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นจะสัมฤทธิ์ผลจึงมีผู้คนไปกราบไหว้ บนบานศาลกล่าวกันเป็น
จำนวนมาก ประชาชนที่เคารพศรัทธามักจะเรียกท่านว่า “จ้าวปู่ศรีสุทโธ” และ “จ้าวยาศรีปทุมมา” องค์
นาคาธิบดีศรีสุทโธเป็นมหาเทพนาคา ผู้ยิ่งใหญ่แผลงเศียรได้ 9 เศียร

ส่วนองค์นางพญาศรีปทุมมานาคีนีผู้เป็นชายาแผลงเศียรได้ 5 เศียร ทั้งสององค์โปรดปรานการฟัง
ธรรมจากพระอริยสงฆ์มาก และเนรมิตวรกายเป็นเศียรเดียว หรือเป็นมนุษย์ก็ได้ ดังคำโบราณอีสานกล่าว
ว่า “นามนาคนั้นข้างขึ้นเป็นคน...ข้างแรมเป็นนาค” ทั้งองค์ศรีสุทโธและองค์ศรีปทุมมาอยู่ในตระกูลเอราปละ
วรกายของทั้งสององค์มีสีเขียวมรกตและสีเขียวทองอ่อนนกรคำชะโนด พรหมประกายโลก เล่าว่า สุทโธนาค
และบริวารกลายเป็นมนุษย์เรียกชื่อว่า “เจ้าพ่อพญาศรีสุทโธ” มีวังนาคนิทร์คำชะโนดเป็นถิ่น และอีก 15
วัน ในข้างแรมให้สุทโธนาคและบริวารกลายเป็นนาค เรียกชื่อว่า “พญานาคราชศรีสุทโธ” ให้อาศัยอยู่
เมืองบาดาล ตั้งแต่บัดนั้นมาถึงกึ่งพุทธกาลนับแต่ปี พ.ศ. 2500 ถอยหลังไป

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความรักของหนุ่มสาวทั้งสองคนที่มีความผูกพันกับประเพณี
การบวงสรวงพญานาคซึ่งจัดขึ้นทุกปี หนุ่มสาวคู่นี้จึงมาร่วมพิธีบวงสรวงพญานาคทุกครั้งไป
โดยหนุ่มสาวคู่นี้มีความเชื่อว่าหากได้มาบูชาเจ้าปู่ศรีสุทโธยาศรีปทุมมา ท่านก็จะประทานพรให้
ทั้งสองครองรักกันอย่างยาวนานตราบนิจนิรันดร์

ตัวอย่างที่ 2

“ไม่มีเสื่อมคลายมลายพอลอย

สาธุเดื่อพญาเต่างอย

ลูบกระตองค่อยๆ

นำตาย้อยไหลตก

มามือนี่ได้มาขอโชค

มามือนี่ลูกได้มาขอโชค

วอนเต่างอยช่วย

โบก โบก โบก โบก โบก

ใจอ้ายคีนเต่างอย”

(เต่างอย: จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม)

จากตัวเนื้อเพลงข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอ้างอิง (Referencing) มีการอ้างถึงคำว่า “พญาเต่างอย” หมายถึง ตำนานพญาเต่างอย เมื่อประมาณ 400 ปี ไทยได้ทำสงครามกับลาว ลาวพ่ายแพ้ จึงถูกกวาดต้อนมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อมาถึงบริเวณลำน้ำพุง ลำน้ำขนาดใหญ่และมีเต้าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก บริเวณฝั่งแม่น้ำพุง ผู้คนสมัยนั้นได้พิจารณาเห็นว่า มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะสมจึงได้ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านเต่างอย” ตามสถานที่พบเห็นเต้าที่กำลังลอยริมฝั่งแม่น้ำเชื่อว่าจะมีความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้น สัญลักษณ์ของอำเภอนี้จึงเป็นเต้า และได้ตั้งชื่ออำเภอกว่า อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร มาจนถึงทุกวันนี้

ลักษณะสำคัญของพญาเต่างอยคือเป็นเต้าขนาดใหญ่ เกือบบนหลังแต่ละเกล็ดมีรูปพระเกจิอาจารย์ประดับตกแต่ง บนหลังพญาเต่างอยประดับดอกบัวปิ่น ในดอกบัวมีสร้อยทองพระ ของขลังต่างๆ บรรจุไว้พร้อมฉาบปิดแน่นหนาโดยผู้ที่ใส่เครื่องรางของขลังเหล่านั้น เชื่อว่าจะไม่เจ็บไข้ได้ป่วยและเชื่อว่าหากใครได้มาสักการะบูชา จะทำให้อายุยืนยาวมีโชคมีลาภกลับบ้านไปทุกคน ดังนั้นจึงมีผู้เดินทางมากราบไหว้ และขอโชคขอลาภกับพญาเต่างอยไม่เว้นวัน และหลาย ๆ คนก็ได้โชคได้ลาภกลับไปจริง ๆ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาประเภทของการใช้วัจนกรรมจากบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่ขับร้องโดยจินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม ในบทเพลง ใจข้าที่คำชะโนดและเพลงเต่างอย โดยศึกษาเฉพาะความหมายประจำรูปประโยคของวัจนกรรมที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งอีสาน ตามเกณฑ์การแบ่งประเภทของวัจนกรรมของ Searle (1992) ตามหลักการวิเคราะห์เงื่อนไขวัจนกรรม (Speech Act Condition) แนวคิดของ นัทธร อังกรสินธนา และแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2559) และ ปรีชา ธนะวิบูลย์ และสิริวรรณ นันทจันทุล (2559) เป็นแนวทางในการศึกษาและผลการศึกษาพบว่า มีการใช้วัจนกรรม 7 ประเภท ดังนี้

1. วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirmative)
2. วัจนกรรมการขอร้อง (Request)
3. วัจนกรรมการถาม (Question)
4. วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ (Expressing Condolences)
5. วัจนกรรมการสัญญา (Promises)
6. วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกด้านลบ (Negative Feelings)
7. วัจนกรรมการอ้างอิง (Referencing)

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้วัจนกรรมจากบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่ขับร้องโดย จินตหรา พูลลาภ อาร์สยาม มีการใช้วัจนกรรมแสดงความเสียใจ ความไม่สบายใจ ความผิดหวัง มากที่สุด รองลงมาคือการใช้วัจนกรรมการขอร้อง เพื่อให้ฝ่ายชายกลับมารักกันดังเดิม และมีการใช้วัจนกรรมการสัญญาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การใช้วัจนกรรมที่พบบ่อยครั้งและมีลักษณะซ้ำคือ การใช้วัจนกรรมความเสียใจ ซึ่งน่าจะเกิดกับเพลงลูกทุ่งอีสานที่มักสะท้อนออกมาในรูปแบบความเสียใจ เช่น ออกหัก ถูกแฟนทิ้ง หรือโดนแย่งคนรัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้วัจนกรรมจากบทเพลงที่ขับร้องโดย จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม พบว่า มีการใช้วัจนกรรมเพื่อสื่อความหมายหรือแนวคิดที่แฝงอยู่ในถ้อยคำ พบว่า มีการใช้วัจนกรรมรวมทั้ง 7 วัจนกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2559) กล่าวว่า วัจนกรรม จึงเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายหรือแนวคิดที่บ่งบอกถึงเจตนาในการสื่อสาร ซึ่งต้องคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของสังคมรวมทั้งความรู้สึคนึกคิดและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องราวต่างๆ ซึ่งลักษณะของ “วัจนกรรม” จะเป็นการกระทำโดยเจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกในรูปของคำพูด เช่น การขอร้อง การออกคำสั่ง และการขอโทษ เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถที่จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของความหมายและเกิดความเข้าใจในความหมายของคำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้เป็นอย่างดีและชัดเจนยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับ อัจฉราพร ไครบุตร และวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2559) จากการศึกษาประเภทของวัจนกรรมจากเพลงปลุกใจให้รักชาติระหว่าง พ.ศ. 2510-2550 โดยศึกษาเฉพาะความหมายประจำรูปของประโยคของวัจนกรรมที่ปรากฏในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ตามเกณฑ์การแบ่งแยกประเภทวัจนกรรมของ Searle (1992) ตามหลักการวิเคราะห์เงื่อนไขวัจนกรรม (Speech Act Condition) แนวคิดของ นักรั อังกูรสินธนา และแนวคิดของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ พบวัจนกรรม 12 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirm) วัจนกรรมการสัญญา (Promises) วัจนกรรมการขู่ (Threat) วัจนกรรมการขอร้อง (Request) วัจนกรรมการแนะนำ (Advise) วัจนกรรมการสั่ง (Command) วัจนกรรมการเตือน (Warn) วัจนกรรมการถาม (Question) วัจนกรรมการแสดงความเสียใจ (Expressing Condolences) วัจนกรรมการบิราษ (Reprimanding) วัจนกรรมการท้าทาย (Challenge) และวัจนกรรมการอวยพร (Wishing)

การใช้วัจนกรรมมักนำเรื่องราว เหตุการณ์ สถานที่ หรือกล่าวถึงบุคคลต่างๆ รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งด้านดีและไม่ดี หรือประเด็นที่สังคมกำลังให้ความสนใจในขณะนั้น ๆ มากล่าวทำให้เกิดวัจนกรรมขึ้นมา รวมทั้งการให้คำนิยามหรืออธิบายความหมายของสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสิ่งที่ตนเองต้องการ และมีการเชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่รอบตัว

การใช้วัจนกรรมผ่านบทเพลงลูกทุ่งจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งในการสื่อความหมายไปยังกลุ่มผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟัง สามารถเข้าใจสารเข้าใจหรือรับรู้เนื้อหาของถ้อยคำที่ผู้ขับร้องต้องการสื่อถึงวัตถุประสงค์ให้เกิดผลบางอย่างแก่ผู้ฟังเพลง สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ปรีชา ธนะวิบูลย์ และสิริวรรณ นันทจินทุล (2559) กล่าวว่า การใช้วัจนกรรมขึ้นา ได้แก่ การห้าม สั่ง ถาม แนะนำ ขักชวน ขอร้องมีจุดประสงค์เพื่อชี้แนะให้ผู้รับสารประพฤติ ปฏิบัติตน หรือมีแนวทางที่ถูกต้องในเรื่องของความรักซึ่งจะเห็นได้ว่าคนในสังคมมีความปรารถนาดีที่จะชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้อื่น เพื่อระมัดระวังตนเองเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในด้านความรัก เช่น การวางตัว การพิจารณาเลือกคู่ครอง การหักห้ามใจ เมื่อสูญเสียคนรัก การเห็นคุณค่าในตนเอง ฯลฯ จากข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้คนในสังคมยังคงมีความเอื้ออาทรต่อกันอยู่

เอกสารอ้างอิง

- นักรั อังกูรสินธนา. (2551). *การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทย*
ต่างสมัย: ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ปวิณรัตน์ จันสดไส. (2554). *บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย*. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
ปรีชา ธนะวิบูลย์ และสิริวรรณ นันทจินทุล. (2559). วัจนกรรมคำคมความรักในเครือข่ายสังคม
ออนไลน์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 10 (1), 139-150.

- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). *วจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ ทิพนา. (2560). วาทกรรมการสร้างสรรคในบทเพลง 7 สิงหาคม ประชาคมดิรั่วมใจ ประชาธิปไตยมั่นคง สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) *วารสารวิชาการ แพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4 (1), 103-117.
- อรรพรรณ ชมดง และ อรทัย เพี้ยยุระ. (2557). เพศวิถีและสังคมไทยในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. ใน *วารสารบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 3 (2), 77-98.
- อรรพรรณ ปิลันธนีโอวาท. (2546). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉราพร ไครบุตร และ วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2559). วจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2510-2550. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6 (1), 61-69.

Translated Thai References

- Angkunsinthan, N. (2008). A Comparative Study of Indirect Speech Acts in Dialogues in the Different of Thai Novels: A Pragmatic Approach. Master of Arts (Thai), Major Field: Thai language, Department of Thai language. Kasetsart University.
- Junsodsai, P. (2011). Social Role of Female in Thai Country Songs. Mae Jo University.
- Thanawiboon, P. & Nantajuntol, S. (2016). Speech acts from Epigram of Love in Online Social Network. *Rajabhat Thonburi Journal*. 10 (1), 139-150.
- Sukwisith, W. (2004). The Speech Acts of Reprimanding in Thai. Master of Arts (Thai). Chulalongkorn University.
- Tippana, S. (2017). Speech Acts in Composing 7 August Prachamati Ruamjai Prachtippratai Munkong song by The Office of the Election Commission of Thailand. *Praewa Kalasin Journal*. Kalasin University, 4 (1), 103-117.
- Chomdong, O. & Pia-Ura, O. (2016). Sexuality, Thai Society and Thai Folk Songs. *Journal of Graduate School, Humanities and Social Sciences*. Khon Kaen University. 3 (2), 77-98
- Pilanowart, O. (2003). *Commucation for convincing*. 2nd Edition. Bangkok: Chula Press.
- Kraibootr, A. & Kingkam W. (2016). Speech Acts Patriotic Songs During B.E. 2510-2550. *Nakorn Phanom University Journal*, 6 (1), 61-69.
- Austin, J.L. (1975). How to do things with word. In : Marina and Urmson, J.O. editors USA : Harvard University press.
- Searle, John R. (1979). *Expression and Meaning (Studies in the Theory of Speech Acts)*. Cambridge : Cambridge University Press.